

VISEGRAD JOURNAL

ON HUMAN RIGHTS

Nº 4, 2021

Editorial board

Slovak Republic

Prof. JUDr. Jan Svak, DrSc.
Doc. JUDr. Julius Kovach, CSc.
JUDr. Ivan Ikrényi, PhD., F.I.I.
JUDr. Denisa Soukenikova, PhD.
JUDr. Ivan Roháč, LL.M., MBA, PhD.
JUDr. Martina Řeřichová, PhD.
Prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc.
Prof. JUDr. Pavel Hollander, DrSc.
Prof. PhDr. JUDr. Milos Vecera, CSc.
Prof. JUDr. Jan Hurdik, DrSc.
JUDr. Alexandra Sestrienková
JUDr. Lukáš Cisko, Ph.D.
JUDr. Ivana Shoshková, PhD.
JUDr. Jozef Beňo, PhD.

Czech Republic

JUDr. Petr Poledník
Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
JUDr. Zdenka Papoušková, Ph.D.
Doc. JUDr. Blanka Vítová, LL.M., Ph.D.
Doc. et doc. JUDr. Naděžda Shishková, Ph.D.
Prof. JUDr. Michal Skrejek, DrSc.
Prof. JUDr. Jan Hurdik, DrSc.

Ukraine

Prof. JUDr. Yaroslav Lazur, DrSc.
Prof. JUDr. Dmytry Byelov, DrSc.
Prof. JUDr. Yuriy Bysaha, DrSc.
JUDr. Myroslava Hromovchuk, CSc.
Prof. JUDr. Oleksandr Roháč, DrSc.
Prof. JUDr. Viktor Zaborovskyy, DrSc.
Prof. JUDr. Ludmila Deshko, DrSc.

Romania

Assoc.prof. Daniel Berlinger, PhD.
Lect.univ.dr. Ioan Liviu Taut.
Prof. JUDr. Ivan Horka, PhD.

Poland

Prof. JUDr. Piotr Stanisław
Ph.D. Katarzyna Szwed

Ph.D. Marta Kolodziejczyk
Ph.D. Justyna Ciechanowska
Dr. Jarosław Storzynski
Dr. Grzegorz Maroń
Prof. dr hab. Janusz Nichyporuk

Russian Federation

Prof. JUDr. Oleksandr Sevrakov, DrSc.
JUDr. Helena Shekk, PhD.

Moldova

Prof. JUDr. Valeriu Bujor
Prof. JUDr. Valeriu Čerba

Macedonia

Assoc. prof Zoran Filipovski, PhD.

Croatia

Prof. JUDr. Budislav Vukas jr., DrSc.

Hungary

Dr. Tímea Barzó
Dr. Varga Norbert
Dr. habil Csilla Csak, PhD
Dr. Erika Varadi-Csema, PhD, LL.M

Kazakhstan

Prof. JUDr. Kazbek Ukanov, DrSc.

Litva

Prof. JUDr. Arvid Struzhunas, DrSc.

Latvia

Doc. JUDr. Janis Grasis

Austria

Prof. JUDr. Bernd Wieser, DrSc.

Estonia

Prof. Tanel Kerikmäe
Dr Archil Chochia
LLM Madis Ernits

www.vjhr-journal.sk

Registered number: EV 5051/14

Publisher:

PANEURÓPSKA
VYSOKÁ ŠKOLA

Pan-European University
Faculty of Law Tomášikova,
10 Bratislava

Uzhhorod National
University
Faculty of Law
Kapitul'na, 26 Uzhhorod

Public organization
„LEX PRO OMNES”
Mierová, 2529 Humenné

Public organization
„Association of International
Educational and Scientific
Cooperation”
Kapitul'na, 26 Uzhhorod

Contents

■ The concept of legal ideology: genesis of creation and formulation	8
<i>Andrushchakevych Yuliia</i>	
■ The principle of the rule of law in the implementation of the procedure of the administrative court.....	15
<i>Принцип верховенства права при здійсненні процедури адміністративного суду</i> <i>Arestova Lyudmila</i>	
■ International legal standards of the institute of advocacy	21
<i>Міжнародно-правові стандарти інституту адвокатури</i> <i>Badzeliuk Petro</i>	
■ Mechanism of administrative and legal regulation of information security	25
<i>Механізм адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки</i> <i>Baran Maria</i>	
■ The types of abuse of procedural rights in administrative judicature: practice of the Supreme court and the European court of human rights	31
<i>Види зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: практика Верховного суду та Європейського суду з прав людини</i> <i>Bernazyuk Yan</i>	
■ Legal education in a global context: opportunities and challenges.....	37
<i>Юридична освіта в глобальному контексті: можливості та виклики</i> <i>Bondar Nataliia</i>	
■ General features of biometric personal data processing	41
<i>Boyko Anna</i>	
■ Clinical features and immune status in patients with erysipelas	44
<i>Chemych Mykola, Saienko Oleksandr, Zarva Alona</i>	
■ Control authorities' discretionary powers in proving the fault of the taxpayer: pro et contra.....	51
<i>Дискреційні повноваження контролюючих органів при доведенні вини платника податків: pro et contra</i> <i>Fedchuk Svitlana</i>	
■ Cross-border cooperation between Ukraine and Visegrad group countries in scientific, technical, cultural and educational sphere: legal basis.....	56
<i>Транскордонне співробітництво України та країн Вишеградської групи у науково-технічній та культурно-освітній сфері: історико-правові засади</i> <i>Fetko I.</i>	
■ Modern forms of public interaction with the representative local body – Kyiv city council	63
<i>Gavrylenko T.</i>	
■ Artificial insemination: issues of law and religion	66
<i>Gromovchuk Miroslava, Belov Dmytro</i>	

legal education in a global context: opportunities and challenges

Юридична освіта в глобальному контексті: можливості та виклики

Bondar Nataliia

Key words:

digital technologies, distance learning, electronics, legal education, confidentiality.

Ключові слова:

цифрові технології, дистанційне навчання, електронне навчання, юридична освіта, конфіденційність.

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку світового співтовариства в цілому і української держави зокрема характеризується активними процесами глобалізації та поширенням інформаційних технологій в освітньому процесі. В таких умовах дедалі більшої актуальності набуває проблема формування нової системи вимог до розвитку сучасної юридичної освіти в епоху цифрових технологій на тлі всебічної цифровізації різних сфер суспільного життя, враховуючи пандемічні виклики COVID-19. Ці фактори не можуть не вплинути на методологічні підходи та зміст юридичної освіти.

Метою статті є дослідження проблем використання інформаційних технологій у процесі підготовки майбутніх правників, визначено шляхи їх вирішення. Практичні результати дослідження актуальні для університетів та інших освітніх центрів, які займаються вдосконаленням системи юридичної освіти.

Виклад основного матеріалу. Сучасні цифрові технології надають нові інструменти для розвитку закладів освіти по всьому світу. Цифровізація забезпечує можливості для обміну інформацією, а електронне навчання (e-Learning), використання цифрових технологій, інформаційних ресурсів та Інтернет – простору, стає дедалі більш поширеним. Впровадження цифрових технологій під час навчання майбутніх юристів є надзвичайно важливим у зв'язку з переходом до цифрової економіки, що має забезпечуватися взаємодією різних компонентів освітнього процесу задля його динамічності, гнучкості та адаптивності.

У ході цього дослідження важливо з'ясувати, наскільки сучасна система юридичної освіти готова до активного впровадження інформаційних технологій в освітній процес, які чинники сприятимуть їх найбільш ефективному використанню та які можливі ризики. Також, вимагає розгляду питання про те, які технології навчання та в якій мірі можуть бути використані у підготовці студентів-юристів. Водночас необхідно виходити з того факту, що сьогодні більшість освітніх установ використовують змішане навчання.

Використання інформаційних технологій у юридичній освіті за останні кілька років стало даністю. Очевидно, що ефективність цього процесу значною мірою залежить від позиції держави, яка повинна врегулювати це питання на законодавчому рівні, розробити єдині вимоги та стандарти для цифрової освіти. Перед державою постають важливі завдання: перевірка якості цифрового навчання та електронних освітніх ресурсів, підготовка та перепідготовка фахівців у цій галузі.

Інформаційні технології давно використовуються в освітньому середовищі багатьох країн. Історія електронного навчання на Заході налічує більше десяти років. Сьогодні в США близько 90% навчальних закладів активно залучені до цифрового середовища. Український досвід цифрової освіти більш скромний, він бере свій початок з 90 -х років минулого століття.¹ Порівняльний аналіз світового та українського ринку цифрової освіти свідчить, що вітчизняна освіта на декілька десятиків років відстає від західної з точки зору широти та ефективності використання цифрових технологій. Примітно, що в зарубіжних країнах впровадження інформаційних технологій у навчальний процес ґрунтується на системному підході: ведеться активна робота з технічного переоснащення університетів, з перепідготовки викладачів, здатних здійснювати електронне навчання, а держава, у свою чергу, позиціонує розвиток індустрії цифрової освіти як пріоритетний.

Констатуємо той факт, що за останні 30 років робота юриста сильно змінилася, стала більш автоматизованою. Поява в 1990 році Microsoft Office сильно полегшує роботу юристів: усі документи можна підготувати у друкованому вигляді, виправити помилки перед тим, як документ буде надруковано, зберегти зразки документів.

¹ Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjana Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, Journal of Global Information Technology Management, 21:4, pp. 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)

Перші довідкові правові системи (RLS) з'явилися в 60 -х роках минулого століття в Бельгії та США (CREDOC та Lexis). В останні кілька років активно з'являються нові юридичні технології, які можуть зменшити час, необхідний для виконання стандартних юридичних процедур, створювати типові договори та інші документи, допомогти у пошуку адвоката в певній сфері з урахуванням вартості його послуг тощо. Для прикладу наводимо декілька таких програм, що активно застосовуються в Україні.¹

1. **Єдиний державний реєстр судових рішень**² та мобільний додаток до нього. Відповідно до Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень³ – це державна інформаційна система, що входить до складу Єдиної судової інформаційної системи і забезпечує збирання, облік (реєстрацію), накопичення, зберігання, захист, пошук та перегляд інформаційних ресурсів Реєстру та їх образів. Зазначена програма забезпечує доступ до конкретних справ і документів, а також можливість отримувати повідомлення про судові справи.

2. **Право України** – мобільний додаток від ЛІГА: ЗАКОН, який поєднує нормативно-правову базу України та міжнародні нормативні акти, забезпечує швидкий доступ до нормативної бази.

3. **Aflatum** – це хмарне сховище для підвищення ефективності роботи адвокатів і юристів, яке надає нові можливості в календарному плануванні, спільній роботі, ведення діловодства, створення приміток, створення архіву справ і інші функції. Цей додаток буде в нагоді здобувачам юридичної освіти, особливо на старших курсах під час проходження практики.

4. **Юридичний калькулятор** – спеціальний калькулятор, який допоможе розрахувати штрафи, річні процентні ставки та інфляційні втрати з урахуванням вимог чинного законодавства та судової практики в Господарському суді України.

5. **ipLex. Закони** – програма вирішує проблему цілодобового доступу до законодавства незалежно від наявності чи відсутності Інтернету. У вільному доступі законодавча база України та інструменти для правозастосовної та господарської діяльності: новини законодавства, судові рішення, консультації, форми документів, курси валют, калькулятор судового збору, перевірка юридичних осіб та ФОП.

6. **OpenDataBot** (на платформі Telegram) — інструмент для моніторингу відкритих баз даних, що знадобиться як підприємцям, так і юристам. Бот допомагає знайти будь-яку українську компанію за назвою, кодом ЄДРПО, або іменем директора і повідомляє про будь-які зміни в компаніях, на які підписаний користувач.

7. **Patentbot** (на платформі Telegram) — з допомогою цього бота можна перевірити, чи не зайнята торгова марка, а потім ввести необхідні для реєстрації дані та оплатити послугу.

8. За допомогою мобільного додатка **«Безоплатна правова допомога»** можна перевірити, чи маєте ви право на безоплатну вторинну правову допомогу, отримати консультацію, надіслати цільові запити на правову допомогу, скористатися геолокацією, щоб знайти найближчий центр чи офіс правової допомоги, а також автоматично зателефонувати на єдиний номер системи БПД, замовити письмову юридичну консультацію тощо.

І це далеко невичерпний перелік інформаційних ресурсів, що можуть бути корисними, але варто звернути увагу на певну особливість їх використання з правової точки зору, відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»⁴: згода на обробку персональних даних має бути вільною і усвідомленою і кожна людина, яка завантажує додаток у свій смартфон, повинна знати про те, які її персональні дані будуть збиратись, в якому обсязі, ким і де зберігатись та протягом якого часу, тому важливо, щоб перед завантаженням додатку людина ознайомилась з умовами використання програми.

Необхідно погодитися з думкою, що електронна освіта або онлайн-освіта змінює підхід до викладання та навчання. Зміни в національних моделях освіти були швидкими та трансформаційними. У міру того, як заклади освіти у всьому світі адаптуються до цих змін, розвивається, так званий, динамічний ландшафт освіти, який викликає величезний інтерес у дослідників, освітян, адміністраторів-управлінців, політиків та бізнесу. Замість «заочних» курсів, які виникли в Англії в середині XIX століття і передбачали довготривалу пересилку паперових документів, електронна освіта сприяє асинхронним, а також синхронним методам надання освітніх послуг разом із доступом до онлайн-дошок для обговорення, чатів та відеоконференцій.⁵

Перспективи використання цифрових технологій у юридичній освіті мають реалізовуватися з урахуванням інтересів учасників освітнього процесу, а також держави. Держава має бути зацікавлена в активному розвитку цифрових освітніх технологій, адже завдяки їм доступ до освіти буде відкритий для

¹ Топ-10 корисних мобільних додатків для юристів. URL: <https://loyer.com.ua/uk/top-10-korisnih-mobilnih-dodatkov-dlya-yuristiv/> (дата звернення: 13.08.2021)

² Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 13.08.2021)

³ Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень. Рішення Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1200910-18#Text> (дата звернення: 10.08.2021)

⁴ Про захист персональних даних. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 10.08.2021)

⁵ Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranj Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, Journal of Global Information Technology Management, 21:4, pp. 233, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)

широких верств населення, що подолає ситуацію нерівності в освіті. Завдяки активному використанню інформаційних технологій можна забезпечити гнучкість графіка навчального процесу, а також зменшити вплив викладача, тим самим збільшивши час на його наукові дослідження. Тому пріоритетним завданням учасників освітнього процесу при підготовці правників є не тільки оволодіння новітніми цифровими технологіями, але й активне їх використання у своїй роботі.

Сьогодні викладання юридичних дисциплін розвивається у двох аспектах: традиційному та інноваційному.⁶ Переконані, що сучасний викладач повинен не тільки користуватися нормативно-правовою базою, але й навчити студентів застосовувати різні ресурси та технології. І все це можна зробити в спосіб живого спілкування незалежно від рівня підготовки здобувача освіти. Наприклад, на лекціях, ілюструючи теоретичну частину прикладами, можна використовувати різні ресурси: вивчаючи порядок реєстрації юридичних осіб, ознайомити студентів з можливістю швидкого заповнення різних заявок за допомогою онлайн-дизайнерів заповнення; в рамках вивчення патентного права розповісти про можливості застосування патенту через пошукові технології Patentbot; на парі з цивільного процесу студентам слід розповісти про можливість подачі документів в електронному вигляді та використання калькулятора державного мита. Надзвичайно важливо, щоб ті, хто прагне суспільних змін (особливо в контексті взаємозв'язку між методологіями правової освіти та сутністю того, що викладається), визнавали, що стандартна модель надання юридичної освіти, по суті, порушена, і що в обов'язковому порядку варто шукати нові засоби надання юридичної освіти – економічно ефективними, інноваційними та міждисциплінарними способами, які б демонстрували зв'язок між освітою та соціальними змінами. Така реконцептуалізація стандартної моделі юридичної освіти є особливо своєчасною у світлі останніх досліджень, які демонструють, як Інтернет вже став важливим постачальником юридичних послуг та юридичної інформації для багатьох людей.

Слід зазначити, що сфера оволодіння новітніми інформаційними технологіями та їх впровадження в освітній процес має ряд проблемних моментів. По-перше, значна частина викладачів та керівників не проявляє ініціативи, не бажає набувати нових компетентностей, що пояснюється формальністю та недофінансуванням підвищення кваліфікації викладацького складу. По-друге, слабка фінансова підтримка університетів з боку держави щодо впровадження цифрових технологій в освітній процес. По-третє, відокремлення теоретичного процесу навчання від процесу набуття практичних навичок. Шляхами вирішення вище зазначених проблем можуть стати залучення грантових коштів, безпосередня участь зацікавлених потенційних роботодавців в освітньому процесі, тестування професійних програм.

Необхідно погодитися і з тим, що використання інформаційних технологій в рамках інноваційного освітнього середовища забезпечує певні переваги та можливості для викладачів та здобувачів вищої освіти, всього навчального закладу в цілому, а саме: підвищення якості освітнього процесу, ефективний пошук інформації та її адаптоване використання на всіх рівнях освітньої та професійної діяльності, можливість якісної розробки навчальних матеріалів; проведення досліджень, пов'язаних з актуалізацією прикладних інформаційних технологій та виявлення результатів їх використання.⁷

Юридична професія – одна з найпопулярніших сьогодні, тому юристи та юридичні школи не можуть дозволити собі ігнорувати зміни. Традиційні правові припущення, доктрини, концепції права та управління слід переоцінити у світлі наближення кардинальних змін. Основне завдання сучасного університету, який готує майбутніх юристів, являє собою поєднання гуманітарних та технічних знань і компетентностей, а також формування навичок у роботі з сучасними технічними засобами. Акцентуємо увагу, що підготовка майбутніх юристів має носити системний характер. Випускники юридичних вузів повинні мати можливість впевнено кваліфікувати конкретну правову ситуацію, отримавши необхідну інформацію з різноманітних джерел, включаючи електронні, які передбачають високий рівень оволодіння навичками користування цифровими технологіями. Юрист XXI століття повинен знати основи електронного документообігу, вміти створювати електронні документи (претензії, заяви, скарги, різні запити), взаємодіяти з різними фізичними та юридичними особами через інформаційні та телекомунікаційні технології. Вже сьогодні, в ході професійної діяльності, юристу потрібні навички для надання послуг з використанням високотехнологічних засобів, таких як електронні підписи, електронний документообіг, криптоканали для обміну інформацією, жетони та електронні валюти, розумні контракти. Він повинен навчитися орієнтуватися в новітньому цифровому середовищі, використовувати програмне забезпечення, аналітичні технології та платформи звітності. У зв'язку з цим під час освітнього процесу у майбутніх юристів необхідно формувати об'єктивне розуміння криптовалюти, знайомити з концепцією блокчейна та вміти аналізувати переваги, недоліки та ризики, пов'язані з їх використанням.

⁶ Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjan Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, *Journal of Global Information Technology Management*, 21:4, pp. 239, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)

⁷ Khovanskaya E., Vasyukov S., Ibragimova Z. Use of digital technologies in teaching legal disciplines. *Proceedings of the 1st International Scientific Conference "Modern Management Trends and the Digital Economy: from Regional Development to Global Economic Growth"* (MTDE 2019) pp. 661. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/mtde-19/125908913> (date of application: 25.06.2021)

Висновки. Розвиток інформаційних технологій як в світовому масштабі, так і в правовій сфері, зумовлює необхідність зміни підходів до підготовки юристів. Має відбутися вдосконалення освітніх технологій в трьох напрямках. По-перше, впровадження нових інформаційних технологій в освітній процес, що допоможе майбутнім юристам отримати компетенції, які будуть корисними в професії. Це використання онлайн – курсів, спеціальних платформ та застосунків, оновлення і осучаснення освітніх програм з урахуванням потреб цифрового суспільства. По-друге навчання інформаційним технологіям та формування правовідносин з їх використанням практикуючими юристами в рамках підвищення кваліфікації, що дозволить їм удосконалювати свої професійні навички. По-третє, якісна підготовка викладацького складу як носіїв інформації про новітні технології з подальшим їх впровадженням в освітній процес.

Анотація.

Стаття присвячена проблемам впровадження цифрових технологій в освітній процес. Автор розглядає питання щодо використання інформаційних технологій у підготовці юристів, вимоги до сучасних юристів та викладачів юридичних дисциплін, звертає увагу на набір компетентностей, якими вони повинні володіти. Також досліджено інформаційні продукти, спрямовані на підвищення якості роботи юриста. Окреслено проблеми оцифрування та впровадження інформаційних технологій в систему юридичної освіти України, намічено шляхи їх вирішення.

Annotation.

The article is devoted to the problems of digital technology implementation in the educational process. The author considers the use of digital technology in the training of lawyers, the requirements for modern lawyers and professors of legal disciplines, draws attention to the set of competencies that they must have. Digital technology products aimed at improving the quality of a lawyer's work have also been studied. The problems of digitization and digital technology implementation in the system of legal education of Ukraine are outlined, the ways of their solution are outlined.

References:

1. Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjan Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, *Journal of Global Information Technology Management*, 21:4, pp. 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)
2. Топ-10 корисних мобільних додатків для юристів. URL: <https://loyer.com.ua/uk/top-10-korisnih-mobilnih-dodatkov-dlya-yuristiv/> (дата звернення: 13.08.2021)
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 13.08.2021)
4. Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень. Рішення Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1200910-18#Text> (дата звернення: 10.08.2021)
5. Про захист персональних даних. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 10.08.2021)
6. Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjan Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, *Journal of Global Information Technology Management*, 21:4, pp. 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)
7. Shailendra Palvia, Prageet Aeron, Parul Gupta, Diptiranjan Mahapatra, Ratri Parida, Rebecca Rosner & Sumita Sindhi (2018) Online Education: Worldwide Status, Challenges, Trends, and Implications, *Journal of Global Information Technology Management*, 21:4, pp. 233-241, DOI: 10.1080/1097198X.2018.1542262 URL: <https://doi.org/10.1080/1097198X.2018.1542262> (date of application: 25.06.2021)
8. Khovanskaya E., Vasyukov S., Ibragimova Z. (2019) Use of digital technologies in teaching legal disciplines. *Proceedings of the 1st International Scientific Conference "Modern Management Trends and the Digital Economy: from Regional Development to Global Economic Growth" (MTDE 2019)* pp. 658-661. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/mtde-19/125908913> (date of application: 25.06.2021)

Bondar Nataliia,

*PhD student of the Private and Social Law Chair
Sumy National Agrarian University*